

Michel François

Rotopaintings and Yawning Stones

12 februari
—25 april 2026

Persbericht

Michel François kent geen vaste stijl; zijn praktijk ontvouwt zich via een voortdurende betrokkenheid bij proces, materiaalgedrag en transformatie. Zijn werk, dat zich uitstrekt over beeldhouwkunst, installatie en—meer recent—schilderkunst, is formeel divers, maar wordt verbonden door terugkerende thema's: de spanning tussen controle en spontaniteit, de ervaring van tijd en duur, en processen van verandering, herhaling en toevalligheid.

Vaak ontstaan zijn werken uit eenvoudige handelingen—vouwen, snijden, gieten, druppelen of buigen—waarbij François toeval, instabiliteit en vergankelijkheid actief laat mee vormgeven. Hij werkt regelmatig met utilitaire of industriële materialen, zoals zand, rubber, metaal, papier, glas, was en gevonden voorwerpen. In François' praktijk kunnen kleine ingrepen of aanpassingen grote—vaak transformerende—effecten veroorzaken, die complexe betekenissen genereren. Schilderkunst is een relatief nieuw terrein voor hem, dat een verbinding vormt met zijn overleden vader, een amateurkunstenaar die steeds hetzelfde landschap schilderde. Het nadenken over deze handeling van herhaling door de tijd heen leidde François tot zijn 'roto'-techniek als een omgekeerde reactie op deze bezigheid: snel, mechanisch en niet-observatief, met een horizon die eindeloos wordt gerepliceerd – altijd hetzelfde, en toch subtiel verschillend; mechanisch van proces, maar nog steeds gestuurd door de hand van de kunstenaar.

De *Rotopaintings* worden gemaakt met een snel bewegende machine naar eigen ontwerp van de kunstenaar, uitgerust met industriële schuurbanden. In tegenstelling tot conventioneel schilderen, waarbij het doek stilligt en de kunstenaar beweegt, gebeurt hier het omgekeerde: het oppervlak roteert met hoge snelheid, terwijl François grotendeels stil staat en kort een oil stick op het bewegende oppervlak aanraakt. Wrijving produceert horizontale kleurbanden die zich in lagen opstapelen, en zowel landschappen en verre horizonten oproepen als statische interferentiebanden. Klassiek van uiterlijk, worden de werken gegenereerd door onophoudelijke beweging en erosie: het schuurpapier slijpt snel de oilstick, zichtbaar het pigment verbruikend terwijl het beeld ontstaat. Schuin afgesneden langs de snijlijnen van de industriële platen, nemen de schilderijen de vorm van parallelogrammen aan. Lijnen—zowel gecontroleerd als ongecontroleerd—komen overal in François' oeuvre terug, en de titel *Rotopaintings* plaatst de werken subtiel binnen een traditie van kunstenaars die mechanische processen gebruikten om auteurschap, perceptie en het overwicht van de hand te bevragen, zoals Marcel Duchamps *Rotoreliefs* of Piero Manzoni's *Linee*.

De *Rotopaintings* vinden een materiele tegenhanger in *To erode (Sand)* (2013-2026), de nieuwste iteratie in een reeks werken waarin vorm ontstaat door erosie en verlies. Door een minimale ingree—een samengepakte zandkubus (op zichzelf een anomalie) over de vloer te duwen—activeert François erosie als onvermijdelijk proces. Randen verzachten, materie vermindert, en het geometrische, driedimensionale blok desintegreert geleidelijk tot vlakke, organische patronen op de vloer.

De *Scribble Lamp*—een voorbeeld van een ongecontroleerde lijn—transformeert een onvrijwillige vorm tot een ruimtelijke aanwezigheid: elektrische kabels die zich oprollen en wikkelen tijdens het vallen, en zowel snelheid en beweging oproepen als spontaan gemaakte tekeningen of krabbels. De grillige vorm staat in schril contrast met de geometrie van de kubus en het parallellogram. Hier zorgt de stilstand van de beweging voor een subtiele verdubbeling: de kabel is zowel de bron van de vorm als letterlijk de kern ervan, en loopt door het holle gips van de stroombron naar de lamp.

Onvrijwillige krachten spelen ook een rol in *Tawning Stones* (2025), een samenwerking tussen Michel François en de in Brussel gevestigde Britse kunstenaar Douglas Eynon (b. 1989). Deze sculpturen nemen de vorm aan van rotsblokken met gapende, mondachtige openingen. Gedeeltelijk geïnspireerd door *Tawning Man* (ca. 1563), een schilderij toegeschreven aan Pieter Bruegel de Oude in de collectie van de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België (KMSKB), resoneren de werken ook met een lange kunsthistorische lijn van gaapmotieven, van Messerschmidt en Joseph Ducreux' *Self-Portrait, Tawning* (1783) tot Degas' *Women Ironing* (1884-86). Hier wordt een fysiologisch automatisme—het gapen—vertaald naar een duurzame minerale vorm. Normaliter duurt de onvrijwillige beweging slechts enkele seconden, maar hier wordt de beweging letterlijk versteend, als bevroren in het midden van de actie. Ontbloot van expressie wordt het gapen een leegte: een opening die vermoeidheid, verveling en een tijdelijke inzakking van het eigen handelen suggereert. Het motief heeft François lang gefascineerd; hij onderzocht het ook in het begin van de jaren '90 in een zwart-wit fotobehang. Wetenschappelijk nog niet volledig begrepen, is gapen ook omgeven door bijgeloof, grotendeels omdat het reflexief, aanstekelijk en tijdelijk onregelend is – een kort verlies van controle dat culturen probeerden te verklaren, af te weren of te ritualiseren.

In de hele tentoonstelling vestigt François consequent de aandacht op momenten waarop keuzevrijheid plaatsmaakt voor automatisme, vorm ontstaat door verlies en beelden voortkomen uit contact in plaats van controle. Beweging functioneert als zowel zichtbare als onzichtbare kracht – tegelijk methode en resultaat. Ze kan snel en vitaal zijn, zoals in de *Rotopaintings* en de *Scribble Lamp*, of traag, zoals in een gaap of een blok zand dat over de vloer wordt geduwd. Een subtiele ironie doorkruist de tentoonstelling, vooral waar snelheid of stilstand tegenstrijdige dynamieken genereert. Steen gaapt, zand erodeert, pigment verdwijnt. Door deze processen nodigt de kunstenaar uit tot reflectie op vitaliteit en vermoeidheid, duur, en de transformaties—zowel vluchtig als langdurig—die zowel lichamen als materie vormgeven.

Michel François (°1956, Sint-Truiden, België) woont en werkt in Brussel. In 1999 vertegenwoordigde hij België samen met Ann Veronica Janssens op de 48e Biënnale van Venetië. Recente museumtentoonstellingen zijn onder meer *Contre Nature*, BOZAR, Brussel (2023); *Panopticon*, Yarat Contemporary Art Centre, Bakoe (2022); *Pièce à conviction*, Middelheim Museum, Antwerpen (2016); *Nineteen thousand posters. 1994-2016*, Mac's Grand Hornu (2011) en *Frac île-de-France* (2016); *Plans d'évasion*, SMAK, Gent en Iac Vileurbanne (2009-10); *Salon Intermédiaire*, Centre Pompidou, Parijs (2002); *La Plante en nous*, Haus der Kunst, München (2000); Kunsthalle Bern (2000) en Documenta IX (1992).

Voor verdere informatie, gelieve contact op te nemen met de galerij via info@xavierhufkens.com of +32(0)2 639 67 30. Contacteer press@xavierhufkens.com voor persvragen.

#michelfrancois
#xavierhufkens

Instagram: @xavierhufkens
X: @XavierHufkens
Facebook: Xavier Hufkens